

Rovviltnemnda i region 3

Årsrapport

Rovviltnemnda region 3

2025

Forord

Formålet med denne rapporten er å formalisere og skriftliggjøre styringsdialogen mellom Klima- og miljødepartementet (KLD) og rovviltnemnda i region 3. Rapporten gir en systematisk oversikt over status for rovviltbestandene og beitenæringen i forvaltningsregion 3 og hvilke tiltak som er iverksatt.

Rapporten skal utgjøre det sentrale grunnlaget for etterfølgende styringsmøte mellom KLD og nemnda i region 3.

Rovviltnemndas rolle i rovviltforvaltninga

Stortinget har vedtatt et todelt mål for rovviltforvaltningen. Det skal både legges til rette for levedyktige rovviltbestander og for ei bærekraftig beitenæring. Rovviltnemndene har hovedansvaret for å iverksette tiltak i tråd med vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region. Nemnda skal utarbeide og rullere forvaltningsplanen.

Nemndas verktøy og virkemidler:

- Fordeling av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak
- Vedtak om kvoter for betinget skadefelling
- Vedtak om kvoter for lisensfelling og kvotejakt
- Dialog med berørte aktører

Innholdsfortegnelse

Årsrapport Rovviltnemnda region 3 2025.....	1
Forord	2
Regionale bestandsmål og bestandsstatus	4
Oppnåelse av regionale bestandsmål i forhold til soneinndelingen	5
Beitenæringen i region 3	5
Tap av sau og tamrein	7
Kvoter for lisensfelling, kvotejakt og betinget skadefelling	12
Nemndas innspill om ekstraordinære uttak av jerv vinteren 2025/2026	13
Skadefellingsvedtak	13
Forebyggende og konfliktdempende midler	14
Tiltak	15
Status forvaltningsplan	16
Annen informasjon og relevant arbeid	17
Rovviltnemndenes vurderinger av egen måloppnåelse og eventuelle behov for justeringer i deres regionale forvaltning for styrket måloppnåelse.	18
1. Den todelte målsettingen	18
2. Forebyggende og konfliktdempende tiltak	24
3. Bestandsutvikling	25
4. Tapsutvikling og konsekvenser for beitenæringen	25
Vedlegg 1. Tap av sau kommunevis i region 3.....	27

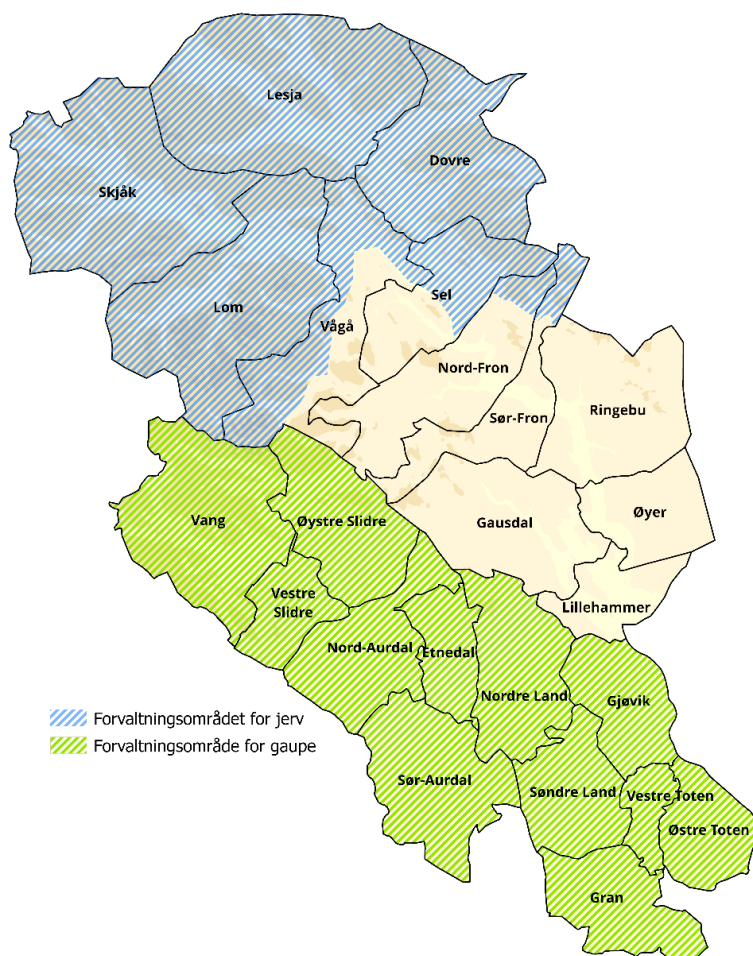
Regionale bestandsmål og bestandsstatus

Rovviltnemnda i region 3 har forvaltningsansvar for gaupe og jerv (*tabell 1*). Region 3 skal ikke ha ynglende bestander av ulv og brunbjørn. Regionen er delt inn forvaltningsområder (*figur 1*).

Gaupe og jerv

Tabell 1. Oversikt over bestandsmål og bestandsstatus før jakt for familiegrupper av jerv og gaupe. Familiegrupper delt med andre regioner har verdi på 0,5.

Bestandsmål og bestandsstatus region 3						
	Jerv			Gaupe		
Bestandsmål	4			5		
År	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Bestandsstatus	6	7	6	7,5	4,5	9,5
Gjennomsnittstall familiegrupper de tre foregående år	5,3	5	6,3	6,8	6,3	7,2

Figur 1. Kart over forvaltningsområde for jerv (blå skravur) og gaupe (grønn skravur). Beiteprioritert område uten skravur.

Oppnåelse av regionale bestandsmål i forhold til soneinndelingen

Gaupe

Det ble registrert 9,5 familiegrupper i Region 3 i 2025, hvor en familiegruppe er delt mellom gamle region 3 og region 5, en familiegruppe er delt med region 4, og en familiegruppe er delt med region 2. DNA-prøver viser at 6,5 av ynglingene har et geografisk midtpunkt i gaupeprioriterte områder og at 3 av ynglingene var i beiteprioriterte områder.

Jerv

I 2025 ble det registrert totalt 6 ynglinger av jerv i region 3. Av disse ble fire ynglinger påvist innenfor forvaltningsområde for jerv. Det ble utført ekstraordinært uttak av to jerveindivider i Skjåk (innenfor jerveprioritert sone) i januar, og et hiuttak i Ringebru (utenfor jerveprioritert sone) i mars. Etter hiuttaket ligger gjennomsnittet den siste treårsperioden over bestandsmålet for regionen.

Beitenæringen i region 3

Sau

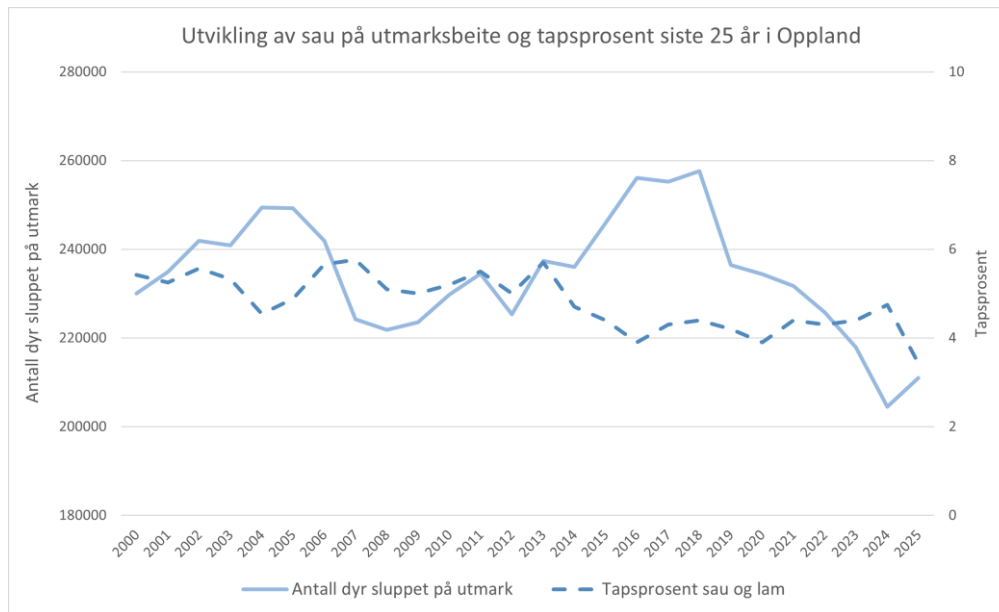
Beitenæringa i Innlandet er godt organisert. 94 % av dyrene som blir sluppet på utmarksbeite er organisert gjennom beitelag. I region 3 er det 88 beitelag, med omkring 1 550 aktive medlemmer.

Foreløpige tall fra beitesesongen 2025 viser at det ble sluppet totalt 210 949 sau og lam på utmarksbeite, hvorav 202 390 ble sanket i region 3/Oppland. Til sammenligning ble det i 2024 sluppet 204 515 sau og lam, med 194 804 sanket. Dette utgjør en økning på 6 434 slupne dyr fra

året før. Det bemerkes at tallene kan bli justert ettersom behandling av søknader fortsatt pågår i enkelte kommuner.

Samtidig har det i beitesesongen 2025 blitt gjennomført tidlignsanking i flere besetninger i Skjåk og Lesja og en besetning med hjemmebeite i Skjåk, se beskrevet under forebyggende og konfliktdempende midler.

Figur 2. Utvikling av sau på utmarksbeite og tapsprosent siste 25 år i Oppland. Tall hentet fra organisert beitebruk.

Samlet tapsprosent for søyer varierer en del fra år til år. I 2016 og 2020 var tapsprosenten under 4%. I 2025 viser foreløpige tall en tapsprosent på 3,43 for søyer og lam, dette er en reduksjon fra beitesesongen 2024, hvor gjennomsnittlig tapsprosent var 4,75.

Tamrein

Tamreinlagene Lom tamreinlag, Vågå tamrein, Fram reinlag og Filefjell reinlag bruker deler av fjellområdene nordvest i region 3 som beiteområde gjennom året. De fire reinlagene har samlet sett totalt ca. 10 000 dyr, og dyretallet har vært relativt stabilt de siste ti årene.

Tap av sau og tamrein

For 2024/2025 hadde de fire tamreinlagene et totaltap på 557 rein. Det omsøkte tapet tapt til rovvilt var 497 rein. Det var 4 dokumenterte skader, og de fikk totalt 300 rein erstattet som tapt til rovvilt (*tabell 2*). Det omsøkte tapet var likt sammenlignet med 2023/2024.

Tabell 2. Oversikt over totalt tap av beitedyr på utmarksbeite, beitedyr ansøkt som tapt til rovvilt, beitedyr som er dokumentert/antatt tapt til rovdyr av SNO og antall beitedyr som er erstatta som tapt til rovvilt 2025.

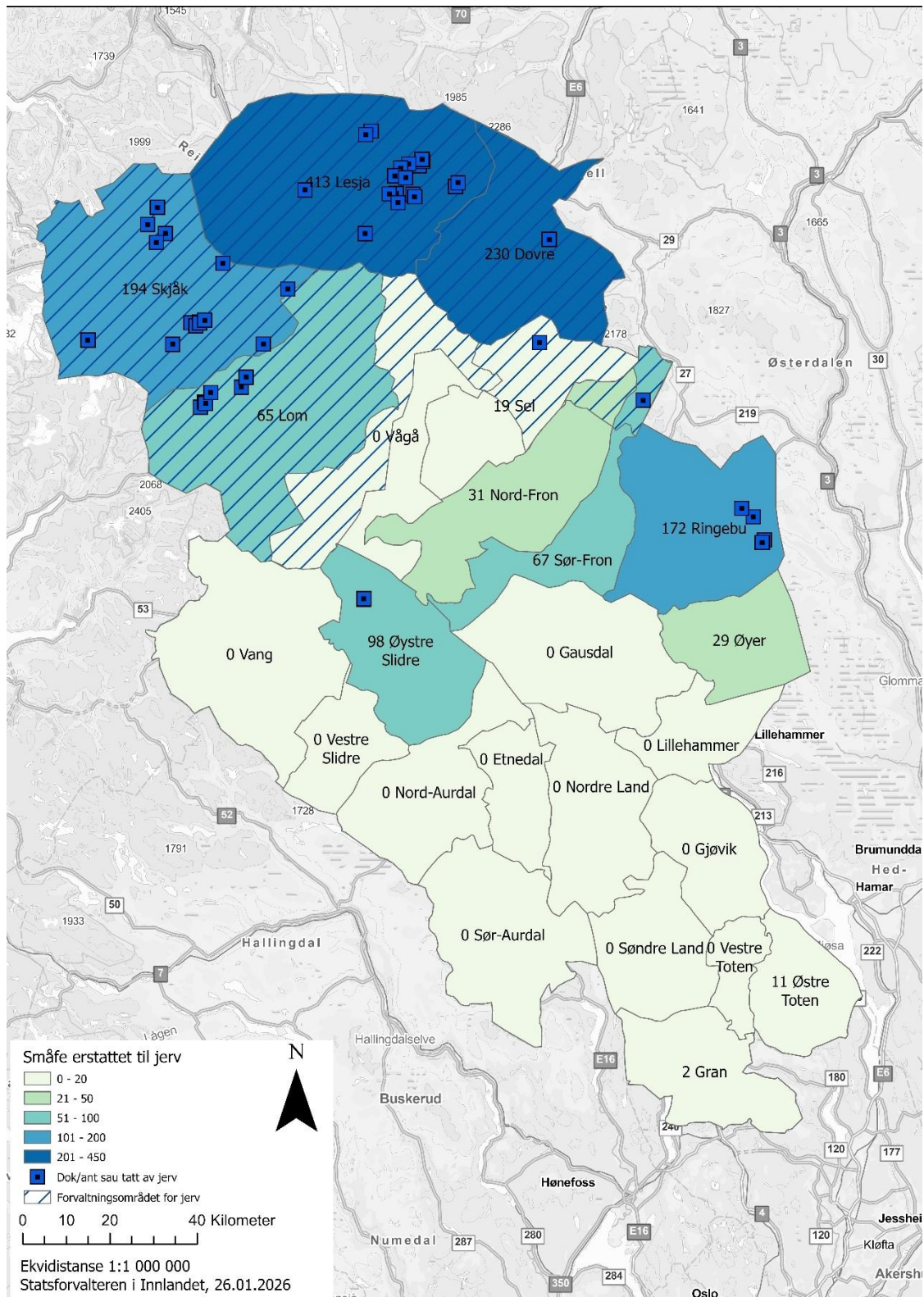
Påviste- og erstatta tap av sau og tamrein til rovvilt i region 3				
Type	Totalt tap utmark (uansett årsak)	Ansøkt som tapt til rovvilt	Dokumentert/antatt tapt til freda rovvilt	Erstatta tap til rovvilt
Sau	8 123	3 720	109	2241
Rein	557	497	4	300

Tapsmønsteret på sau for 2025 var relativt det samme som tidligere år, med noe lavere tapsprosent enn i fjor. Et unntak var flere tap til ulv i Vågå i slutten av juni.

Etter angrep av ulv og bjørn i flere ulike områder innenfor regionen, er tapsmønsteret og tapsprosenten noe annerledes i forhold tidligere år. Likt som tidligere år er at tapsprosenten er høyest i kommunene innenfor forvaltningsområdet for jerv, hvor Skjåk har størst tap med 12% (*figur 3*). Innenfor kommunene er det også store forskjeller innad i beitelagene og besetningene. Høyeste registrerte tap av lam i enkeltbesetning var 90 %.

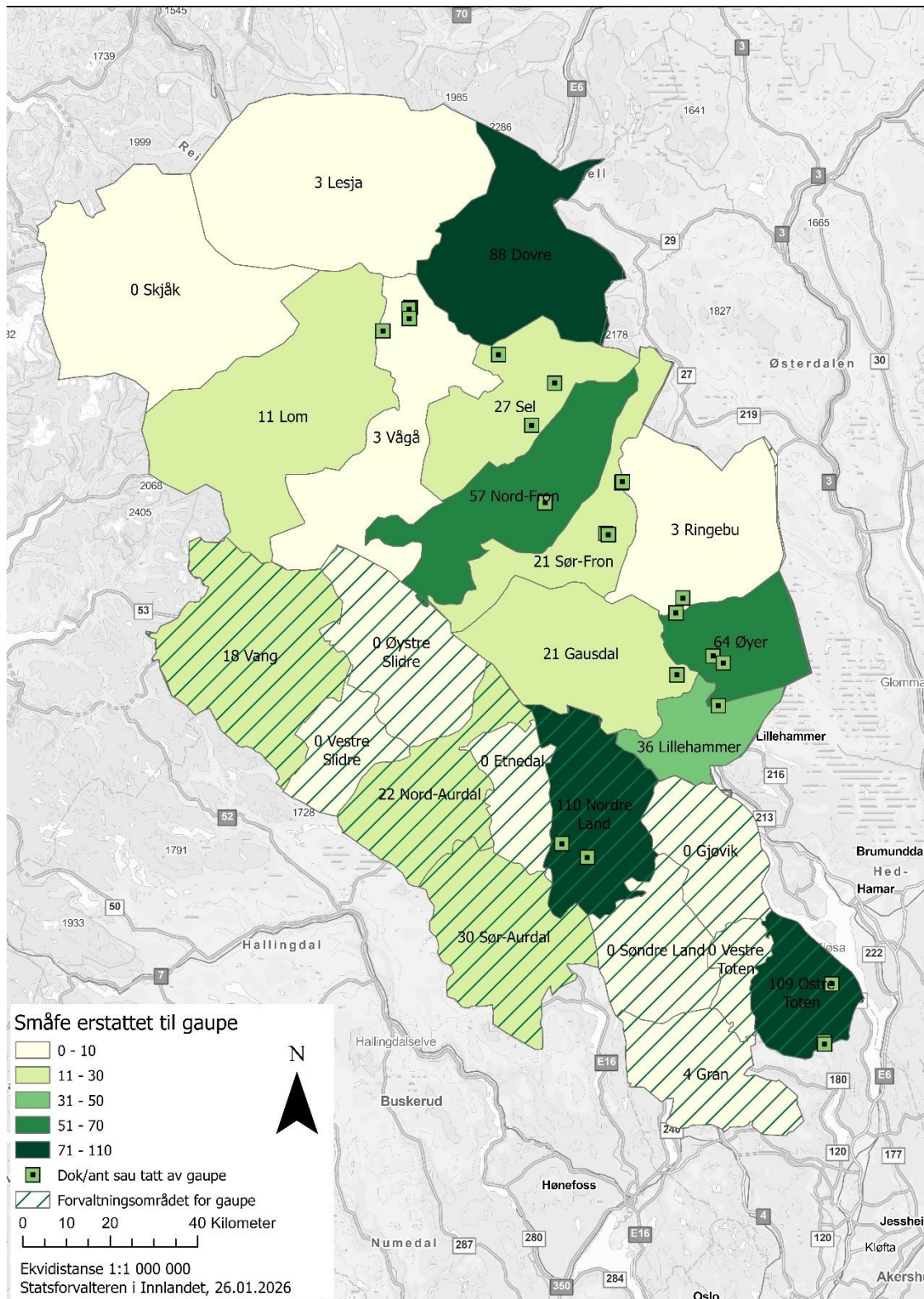
Rovviltnemnda i region 3

Figur 3. Oversikt over antall sau erstattet til jerv i kommunene i region 3. Skravert område viser forvaltningsområde for jerv. Blå firkant viser hvor Statens naturoppsyn har dokumentert/antatt at jerv er skadegjører ved funn av sauekadaver.

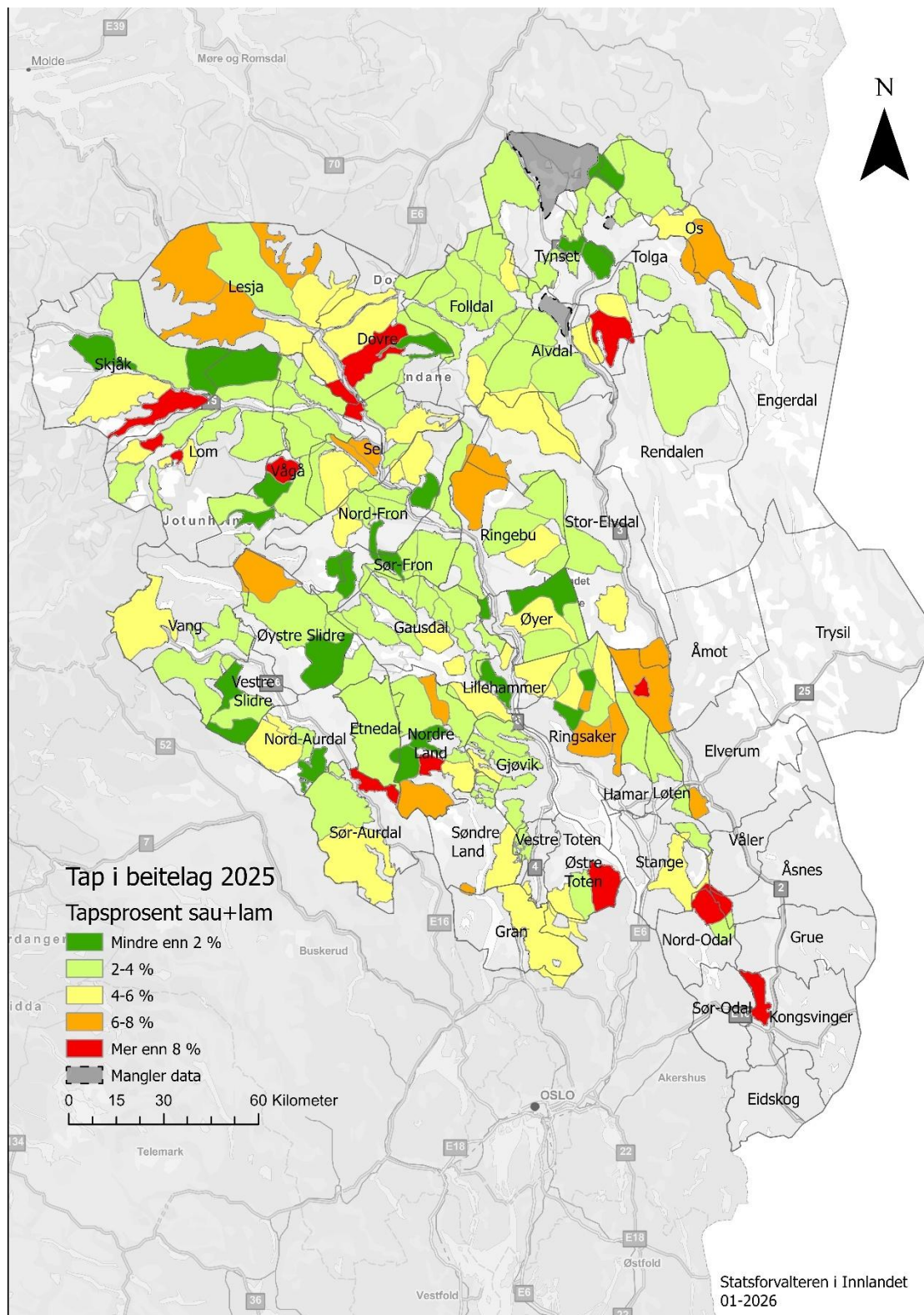
Roviltnemnda i region 3

Figur 4. Oversikt over antall sau erstattet til gaupe i kommunene i region 3. Skravert område viser forvaltningsområde for gaupe. Grønn firkant viser hvor Statens naturoppsyn har dokumentert/antatt at gaupe er skadegjører ved funn av sauekadaver.

Roviltnemnda i region 3

Figur 5. Kartet viser beitelagene i Innlandet fylke. Fargene viser hvor høyt tap det enkelte beitelaget hadde i 2025. Data hentet fra Organisert beitebruk.

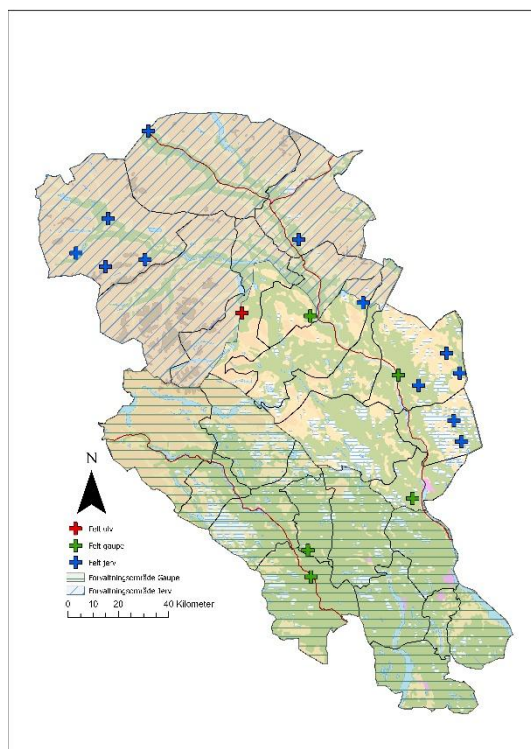

Døde rovdyr i regionen

Det har blitt utført et hiuttak og to ekstraordinære uttak regi av SNO, hvor totalt 5 jerveindivider ble tatt ut. Tre gauper ble påkjørt av bil (*tabell 3*). Lisensfelling jerv foregår i fellingsperioden 20. januar 2024 - 15. februar 2025.

Tabell 3. Oversikt over døde rovdyr og årsak til bortgang i region 3 i 2025.

Døde rovdyr i region 3					
Årsak	Bjørn	Ulv	Gaupe	Jerv	Kongeørn
Lisensfelling	-	-	2 (kvotejakt)	8	-
Skadefelling	-	1	-	-	-
Annen irregulær avgang	-	-	3	-	-
Oppdrag SNO	-	-	-	5	-
Naturlig død/ukjent	-	-	-	-	-
Illegal avlivning				1	

Figur 6. Kart over uttak av rovdyr i region 3 i 2025. Det ble tatt ut tre jerver på hiuttak i Ringebru, dette uttaket er markert med et kryss.

Tabell 4. Gauper felt på kvotejakt i 2025. Ingen gauper ble felt på skadefelling i beitesesongen dette året.

Kvotejakt av gaupe 2025			
Dato felt	Alder	Kjønn	Kommune
01.februar	Voksen	hunn	Lillehammer
01.februar	voksen	Hunn	Ringebru

Tabell 5. Jerv felt på lisensfelling i fellingsperioden 2024-2025. Ingen jerv ble felt på skadefelling i beitesesongen 2025.

Lisensfelling av jerv 2024-2025			
Dato felt	Alder	Kjønn	Kommune
10.januar	Voksen	Hann	Skjåk
05.januar	Voksen	Hann	Dovre
25.november	Voksen	Hann	Nord-Fron
9. november	Voksen	Hunn	Lesja
5. november	Voksen	Hunn	Øyer
31.oktober	Voksen	Hann	Ringebu
8.september	Voksen	hann	Øyer
25.august	Voksen	hann	Ringebu

Kvoter for lisensfelling, kvotejakt og betinget skadefelling

Rovviltnemndas myndighet til å vedta kvotejakt på gaupe og lisensfelling på jerv baseres på gjennomsnittstall for de tre siste års ynglinger for hver art.

Tabell 6.6. Oversikt over fellingskvoter for de fire rovdyrartene for registreringsårene 2024/2025 og 2025/2026

Oversikt over kvoter for region 3								
Type	Bjørn		Jerv		Gaupe		Ulv	
	2024/ 2025	2025/ 2026	2024/ 2025	2025/ 2026	2024/ 2025	2025/ 2026	2024/ 2025	2025/ 2026
Lisens felling	4	4	10, hvorav 7 hunndyr	9, hvorav 6 hunndyr			5	5
Betinga skade- felling	4	4	5	10	3	3	6	6
Kvotejakt (kun gaupe)					4, hvorav 2 hunndyr	10, hvorav 6 hunndyr		

Alle vedtak som er opplistet i tabell 6 er blitt påklaget. Resultat av klagebehandlinger er at ett vedtak er endret og klagen delvis tatt til følge (tabell 7), mens de øvrige vedtakene har KLD opprettholdt nemnda sine vedtak og ikke tatt klagen til følge.

Tabell 77. Oversikt over vedtak som har blitt endret av KLD etter klagebehandling

Vedtak som har blitt endret etter klagebehandling		
Type	Opprinnelig kvote	Kvote etter klagebehandling
Lisensfelling jerv	10, hvorav 9 hunndyr	9, hvorav 6 hunndyr

Nemndas innspill om ekstraordinære uttak av jerv vinteren 2025/2026

Tidlig uttak av jerv i region 3/Oppland ble behandlet av i nemndsmøtet i sak 17/25, 21. november 2025. Under følger nemndas endelige prioritering for ekstraordinære uttak av jerv i region 3/Oppland:

1. Hiuttak – Valdresflye: Øystre Slidre/Vågå/Nord-Fron (beiteprioritert område)
2. Hiuttak- Rondane sør: Ringebu (beiteprioritert område).
3. Hiuttak- Skjåk sør /Lom -Bøverdalen
4. Hiuttak- Lesja - Skamsdalen

Skadefellingsvedtak

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvoter for skadefelling på jerv, gaupe, jerv og ulv fra 1.juni til 15. februar påfølgende år. Statsforvalteren er vedtaksmyndighet for de enkelte søknadene om tillatelse til skadefelling.

Tabell 8. Oversikt over søknader om skadefelling, vedtak og utfall av skadefellingsforsøk.

Oversikt skadefellings søknader region 3					
Art	Totalt antall vedtak	Tillatelser	Avslag	Antall felte dyr	Innvilget søknader i prosent
Bjørn	3 ¹	2	1	0	67
Gaupe	5	2	3	0	40
Jerv	3	1	2	0	33
Ulv	7 ²	6	1	1	86
Kongeørn	-	-	-	-	-

1. Et vedtak omfatter både region 3 og region 5

2. To vedtak omfatter deler av region 3 og region 5

Forebyggende og konfliktdempende midler

Formålet med forebyggende og konfliktdempende midler (FKT-midler) er å sikre forebyggende tiltak for å begrense tap og skader som rovvilt kan forårsake på bufe, samt konfliktdempende tiltak som kan begrense ulemper for lokalsamfunnet og andre

Vedtatt FKT-budsjett

Tabell 9. Oversikt over det vedtatte FKT-budsjettet for 2025.

Kap. 1420 post 73, Forebyggende tiltak	Budsjett 2025	Revidert budsjett 2025	Ut.bet innenfor jervesonen	Ut.bet utenfor jervesonen	Tot. utbetalt
Ekstraordinært tilsyn	300 000	300 000	28 000	59 000	87 000
Akutte tiltak	500 000	500 000	131 844	0	131 844
Forberedt tidlig sankning	700 000	700 000	700 744	0	700 744
Utvidet tilsyn i komb. med tidlig sankning	700 000	700 000	543 100	120 000	663 100
Hjemmebeite	130 000	130 000	132 600	0	132 600
Tekniske tiltak	600 000	1 000 000	500 000	500 000	1 000 000
Lokale prosjekter	350 000	350 000	186 000	0	186 000
Konfliktdempende tiltak	300 000	300 000	20 000	235 581	255 581
Forskning, utvikling, evaluering	320 000	320 000	174 300	120 000	294 300
Fellingsvederlag	1 000 000	600 000	57 864	436 063	493 927
Andre tiltak	100 000	100 000	5 000	7 000	12 000
Sum	5 000 000	5 000 000	2 479 452	1 477 644	3 957 096

Kjøp av tjenester

Tabell 10. Oversikt over tildelinger og forbruk i prosjekt 2NV044 (kjøp av tjenester), fordelt på ulike mottakergrupper. Tabellen viser gjeldende budsjett, brukte midler, tilgjengelige midler og kontantbeløp for hver kategori. Totalsummen for prosjektet er kr 850 000, hvorav kr 723 618 er benyttet, og kr 126 382 gjenstår til disposisjon.

Konto/prosjekt	Beløp	Til disp.	Kontantbeløp
Honorarer	838	-838	838
Arbeidsgiveravgift	118	-118	118
Kjøp av andre fremmede tjenester ¹	607 970	242 030	607 970
Møter eksterne	14 295	-14 295	14 295
Gaver (eksterne forelesere og lignende)	1 352	-1 352	1 352

Prosjekter som går under posten «kjøp av fremmede tjenester» i tabell 7 er blant annet gauperegistrering i regi av Norges jeger- og fiskeforbund Oppland (NJFF) og Scandlynx i regi av NINA (delt med region 5).

Tiltak

Det har blitt gjennomført en rekke FKT-tiltak gjennom året som det kommer frem i tabell 7. Nedenfor er noen av tiltakene utdypet:

Akutte tiltak

Sørhella beitelag i Lesja kommune fikk bevilget midler til akutt tidlig sanking av sau fra og med 20. august. Det ble tidlig i august oppdaget flere lam tatt av jerv. Det var også store mangler. Beitelaget varslet tidlig at det var ønske om akutt tidlignsank. Totalt ble det sanket 529 sau og lam.

Forberedt tidlig sanking

Beitebrukere fra tre beitelag, Skjåk beite- og sankelag (Skjåk kommune), Kvam østside (Nord-Forn kommune), og Russsdalen beitelag (Vågå kommune), gjennomførte forberedt tidlignsank. Dato for tidlignsank for beitelagene varierte fra 20. – 29. august. På grunn av tidlige dokumenterte angrep i Skjåk, ble noen av dyrene sanket fra og med 4. august. Totalt var det 14 beitebrukere som sanket tidlig. Totalt ble 3 403 sau og lam sanket mellom 4. august til 31. august.

Hjemmebeite

For første gang i region 3 ble det søkt om og gitt tilskudd til hjemmebeite for en beitebruker i Skjåk kommune; 101 søyer og lam ble holdt på inngjerdet innmark gjennom hele beitesesongen.

Tekniske tiltak

Oppland radiobjellelag har gjennom mange år fått bevilget midler til innkjøp og drift av radiobjeller.

Lokale prosjekter

Skjåk kommune og et beitelag i Lesja har fått midler knytta til tapsavklaringsprosjekter som radiobjeller og Nofence elektronisk gjerdesystem.

Konfliktdempende tiltak

Hovedsakelig bevilgninger knytta til kjøp og kursing av kadaverhund, men det er også gitt midler til utdanning og bruk av sporhunder som kan bistå under skadefelling.

Forskning, utvikling og evaluering

- Kistefos skogtjenester har gjennomført bestandsovervåking av kongeørn.
- Et beitelag i Sel har fått bevilget midler til Nofence elektronisk gjerdesystem for å holde beitedyrene utenfor de mest roviltutsatte områdene.

Andre tiltak

Et beitelag i Lesja kommune har fått midler til informasjonsplakater. Et gjeterlag i Ringebru har fått midler til kadaverhundkurs for sporhund.

Pågående prosjekter i region 3:

- Bærekraftig sameksistens for sau og jerv i utmark. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom NINA (Norsk institutt for naturforskning) og NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) med Miljødirektoratet som oppdragsgiver. Dette er et nytt forskningsprosjekt som, gjennom intensiv oppfølging av sauebesetninger og jerveindivider i Skjåk, Lom, Vågå, Lesja og Dovre, skal utforske predasjon av jerv på sau. Feltarbeid skal gjennomføres i 2026-2028, og analyser og rapportering våren 2029.
- Bruk av Nofence på småfe i tapsutsatte områder i Skjåk ble satt i verk beitesesongen 2025. Formålet med prosjektet er å holde beitedyrene unna fjellbeitene hvor det gjennom flere år har vært høye tap til fredet rovvilt, spesielt jerv. Beitedyrene skal holdes i skogsbeiteområder i nærheten av gårdsdriften, hvor det jevnlig skal føres tilsyn.
- En bruker i Sel kommune har fått midler til å teste ut Nofence for å styre beiting av småfe. Prosjektet baserer seg på flytting av småfe til mindre rovviltutsatte områder ved bruk av virtuelt gjerde. Rapporten viser god forebyggende effekt. Brukeren fortsetter med prosjektet i beitesesongen 2026.

Status forvaltningsplan

Forvaltningsplan for rovvilt i region 3 ble vedtatt etter en rullering i desember 2020, men arbeidet startet våren 2019. Planen er publisert på nettsiden til rovviltnemnda i sin helhet, og sammen med forvaltningsplanen ligger også uttalelsen fra Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet til planen. Forrige forvaltningsplan ble vedtatt i 2012. Rovviltnemnda i region 3 har ikke planer for ny rullering av forvaltningsplan i 2026.

Annen informasjon og relevant arbeid

Totalt har roviltnemnda gjennomført 12 møter fordelt på 6 ordinære nemndsmøter, arbeidsmøter om årsrapporten 2024, arbeidsmøte om jerveforvaltning, ekstraordinært møte om prioritering av ekstraordinære uttak, styringsdialogmøte og dialogmøte i 2025.

På nemndas møte i oktober møtte vi også tamreinnæringa i region 3 og besøkte sankeanlegget til Fram tamreinlag i Vang i Valdres.

Det har i 2025 ikke vært et eget samhandlingsmøte mellom region 3, 5 og 6 om jerv, men det har vært dialog utenom møter, og alle tre nemndslederne møtte verneorganisasjoner på Gardermoen i januar.

Det har vært skifte av nemndsleder i region 6. Denne rollen er nå fylt, og det vil kalles inn til et møte for å vurdere resultat av lisensfelling for jerv 2025 og å vurdere skadepotensialet for beitesesongen 2026.

I tillegg har nemndsleder Aud Hove deltatt på ulike møter om situasjonen for beitenæringa i Nord-Gudbrandsdal, da hovedsakelig for Skjåk og Lesja og møter i Møre og Romsdal med samme tema. Hove har også deltatt på nasjonalt roviltseminar på Hamar, møte med lisensfellingslag på Dombås og møte på Stortinget sammen med region 6 om jervesituasjonen i Reinheimen.

Bilde 1. Rovviltnemnda på besøk i sankeanlegget til Fram tamreinlag i Vang i Valdres

Rovviltnemndenes vurderinger av egen måloppnåelse og eventuelle behov for justeringer i deres regionale forvaltning for styrket måloppnåelse.

1. Den todelte målsettingen

Det står i forvaltningsplan for rovvilt i region 3 - Oppland at

«Forvaltningsplanen skal legge grunnlaget for en forvaltning som sikrer både en rovviltbestand på bestandsmålene og som sikrer forutsigbare rammevilkår for beitenæringen, både innenfor og utenfor rovviltsonene».

Det står i rovviltforliket fra 16. juni 2011 (Dokument 8:163S (2010-2011)) at

«Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt».

Det står i rovviltforskriften §13 blant annet at

«Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. Forskriften §1 og §6». (§1. Formål og §6. Regional forvaltningsplan for rovvilt.)

Dette er førende for nemndas forvaltning, vedtak og møtepunkter med kommuner, organisasjoner og enkeltaktører. Vi har over flere år ligget godt over bestandsmålet for både jerv og gaupe og må derfor jobbe for å få bestanden ned på bestandsmålet og sikre den todelte målsettingen. Fakta er velkjent og det er over mange år meldt tydelig fra om de omfattende utfordringene og konsekvenser for beitenæringen, og dermed for utmarksbruk og artsmangfold.

Nemnda har i 2025 også deltatt i/tatt initiativ til selvbestaltede møter med naboregioner for å drøfte felles, grenseoverskridende utfordringer knyttet til rovviltforvaltningen. Dette er i tråd med både politiske føringer og forvaltningsmessige mål om en mer samordnet og helhetlig forvaltning, der rovviltbestandene ses i sammenheng på tvers av regiongrenser. Samtidig vil nemnda understreke at en slik helhetlig tilnærming ikke må føre til at store lokale variasjoner over tid blir underkommunisert. Erfaringene viser at dersom enkeltområder over flere år påføres uforholdsmessig store tap, vil beitenæringen

til slutt gi opp og avvikle driften. Dette får betydelige konsekvenser for lokal samfunnsutvikling, næringsstruktur og bruk av utmarksressursene. I tillegg innebærer en slik utvikling at rovviltutfordringene i praksis forflyttes til nye områder der det fortsatt finnes beitedyr, snarere enn at de løses.

Jerv

Så lenge jervebestandens overlevelse ikke er truet nasjonalt må forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 i økende grad tas i bruk for å redusere skadepotensialet på beitedyr i de mest utsatte skadeområdene i landet, slik som i deler av region 3 og 6, selv om jervebestanden i disse områdene ligger på/under bestandsmålene.

Det er store variasjoner mellom ulike kommuner i region 3, Oppland. Vi ser en positiv utvikling i de områdene det over flere år har vært regulert gjennom bedre resultat på lisensfellinga og det har vært målretta, ekstraordinære uttak. Derimot er det altfor store tap i mange sauebesetninger i Skjåk og Lesja og det har vært det over mange år nå. I tillegg ser vi at det også det siste året har vært økende tap i Vågå og over mot Øystre Slidre og i Dovre. Det er også vært flere tap i nye områder vest for oss i Luster, Stryn og Fjord kommune i tillegg til de store tapene som er i jervesona i Møre og Romsdal.

Rovviltnemndas vurdering:

Vi må sikre en best mulig bestandsovervåking og ta ut en større del av jervebestanden i områda Breheimen og Reinheimen for å hindre at jerven etablerer seg utenfor jervesona med bakgrunn i skadeomfanget som har vært i disse områdene i mange år, basert på skadehistorikk og det skadepotensialet som er for sau. Dette må gjøres i tett samarbeid mellom rovviltnemndene i region 1, 3 og 6 og med Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet med sine direktorat.

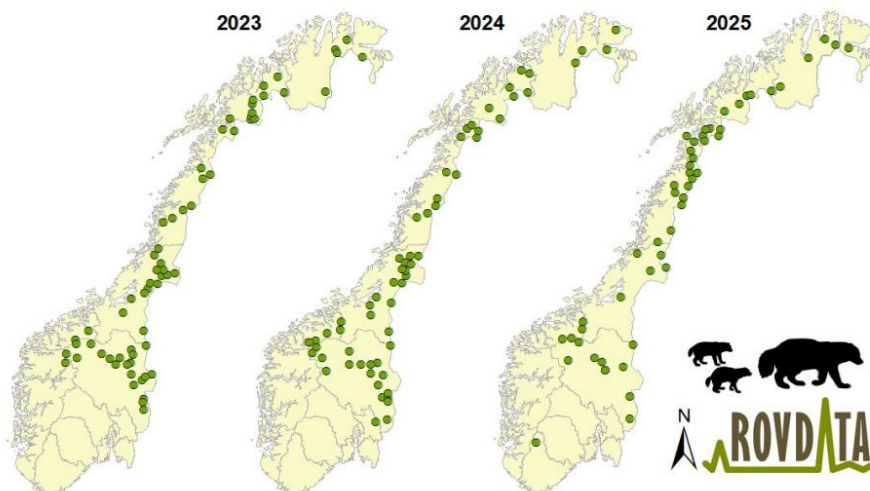
Rovviltnemnda i region 3

Tabell 11. Antall registrerte ynglinger i perioden 2023-2025 og bestandsestimat på antall jerv ett år og eldre i Norge i de ulike forvaltningsregionene. Kilde: NINA rapport 2643 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2025.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2023	2024	2025	Gjennomsnitt	Antall jerv**	SE**
1	-	1	0	0	0,3	2,1	1,8
2	-	0	0	1	0,3	2,1	1,8
3	4	6	7	6	6,3	39,7	3,0
4	-	0	1	0	0,3	2,1	1,8
5	5	15	11	5	10,3	64,7	15,3
6	10	16	20	8	14,7	91,9	19,1
7	10	11	11	21	14,3	89,8	17,6
8*	10(3)	15(5)	11(4)	10(5)	12,0(4,7)	75,2	9,2
Sum Norge	39	64	61	51	58,7	367,6	31,6

* Tallene i parentes angir ynglinger i Finnmark fylke.

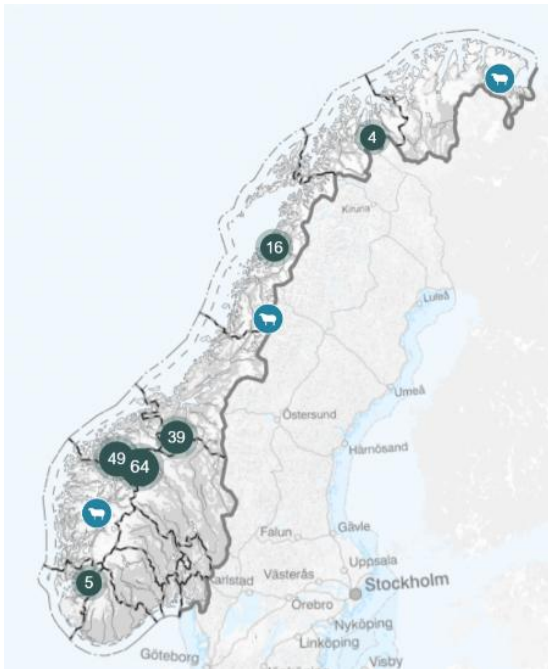
** Disse tallene er fra populasjonsmodellen.

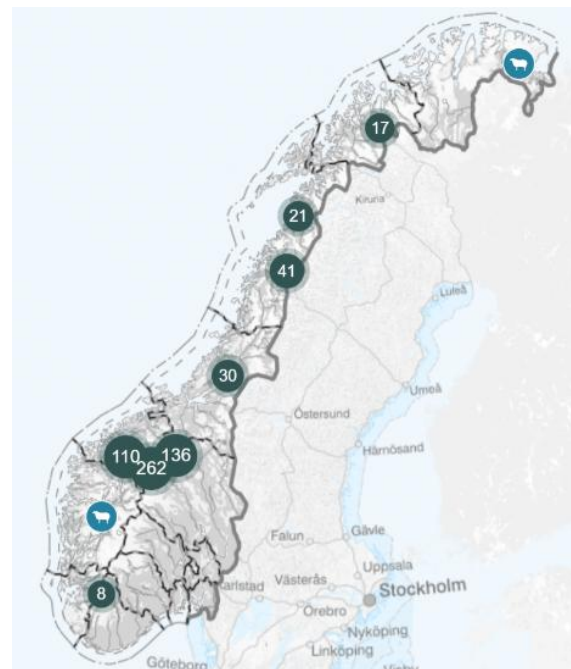
Figur 7. kart over dokumenterte og antatte ynglinger av jerv i Norge i 2023-2025.

Rovviltnemnda i region 3

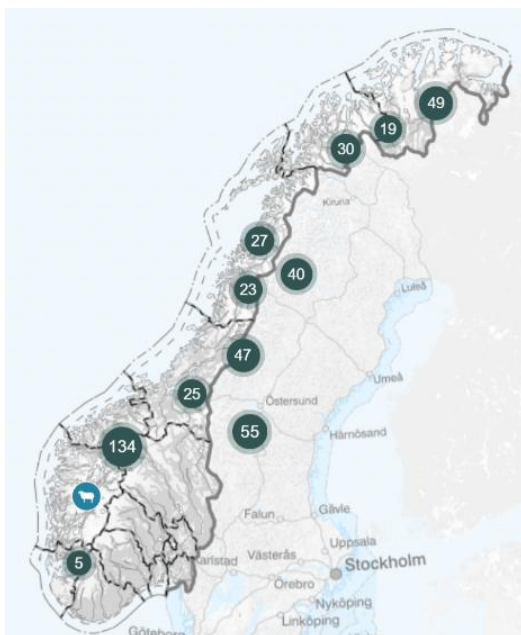

Figur 8. Tap av sau til jerv i 2025. Hentet fra Rovbase.

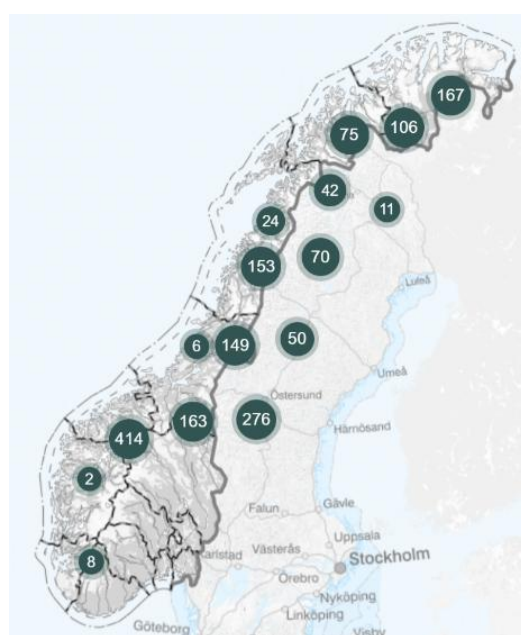

Figur 9. Tap av sau til jerv 2023-2025

Her ser vi hvor i Norge de største tapene av sau til jerv er.

Figur 10. Tap av sau og rein til jerv i 2025. Kilde: Rovbase.

Figur 11. Tap av sau og rein 2023-2025. Kilde: Rovbase.

Gaupe

Vi var i 2024 så vidt under bestandsmålet, men allerede i 2025 ligger vi på det dobbelte igjen. Det blir utført et godt arbeid med sporing av gaupe i regi av NJFF Oppland.

Utfordringen med gaupeforvaltninga i region 3 er ulik geografi og topografi og vi har prøvd ulike modeller for å få til effektive og målretta uttak i spesielt beiteprioritert område. Det har variert noe hvor store kvoter nemnda har satt og dette setter også begrensninger for hvor mye vi kan dele opp jaktsonene.

Rovviltnemndas vurdering:

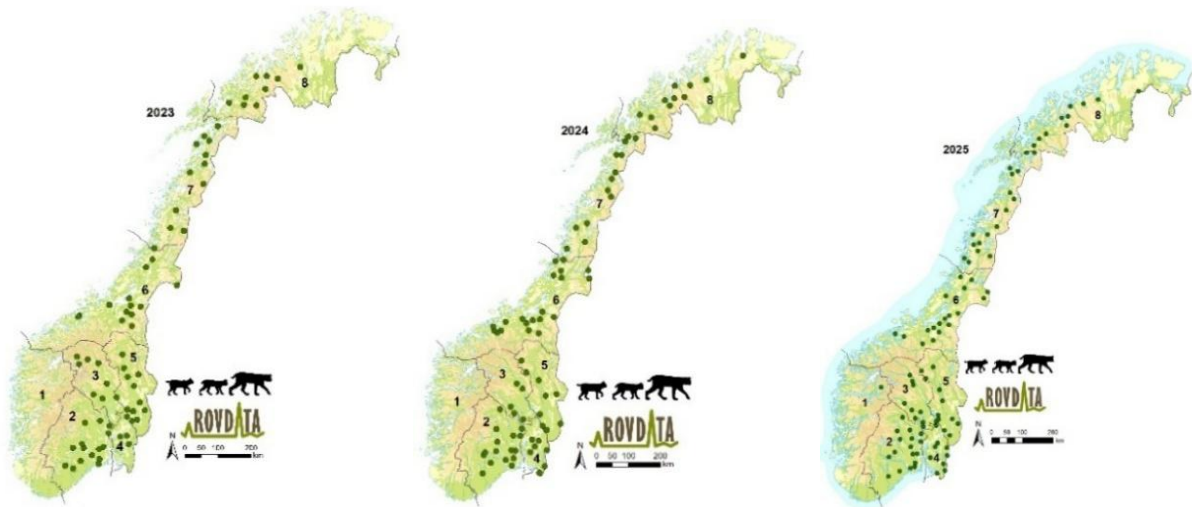
Nemnda vil vurdere å dele opp jaktsonene for gaupe med tanke på geografi og topografi neste år basert på resultatet av gaupejakta i 2026 for å få et mest mulig målretta resultat av kvotejakta.

Tabell 12. Antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt i ulike forvaltningsregioner fra 2023 til 2025, samt gjennomsnittet for de tre årene. Kilde: NINA rapport 2624 Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2025.

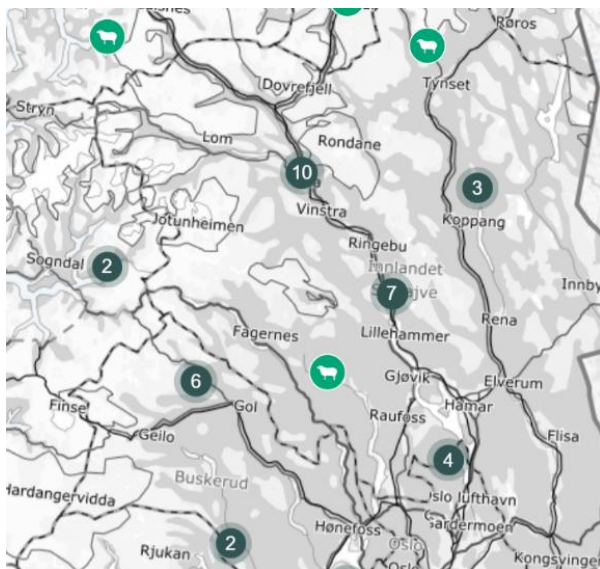
Forvaltnings-region	Nasjonalt bestandsmål	2023 ¹	2024 ²	2025 ³	Gjennomsnitt
1	–	0	0	1	0,3
2	12	14,5	16	17,5	16
3	5	7,5	4,5	9,5	7,2
4	6	4,5	6,5	8	6,3
5	10	11,5	8	10,5	10
6	12	13	18,5	17,5	16,3
7	10	11,5	13,5	16,5	13,8
8*	10(4)	9(1)	11(2)	10,5(2)	10,2
Sum	65	71,5	78	91	80,2

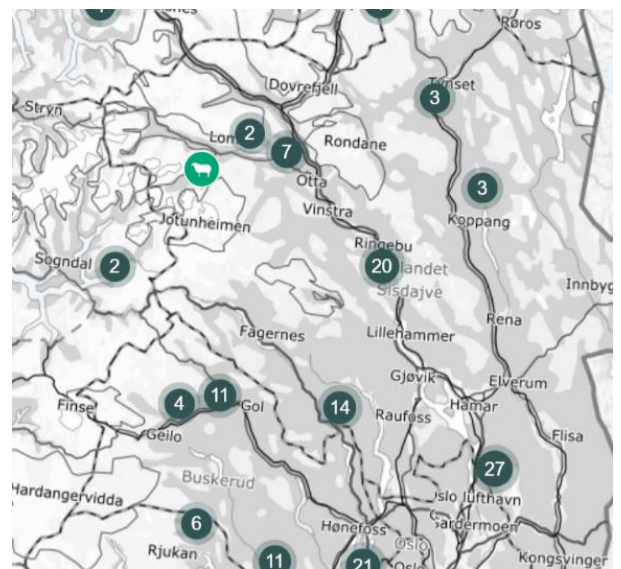
Rovviltnemnda i region 3

Figur 12. Kart over dokumenterte og antatte ynglinger med gaupe 2023-2025.

Figur 13. Tap av sau til gaupe 1. januar 2025 - 31. desember 2025. Kilde: Rovbase.

Figur 14. Tap av sau til gaupe 1. januar 2023 - 31. desember 2023. Kilde: Rovbase.

2. Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Det står i forvaltningsplan for rovvilt i region 3 - Oppland at

«Forvaltningsmålene for rovviltbestandene for region 3 stiller beitebruksnæringen ovenfor en del utfordringer. Forvaltningen mener det er behov for fortsatt økt fokus på forebyggende og konfliktdempende tiltak, særlig tiltak som er direkte tapsforebyggende. Tiltak som skiller bufe og rovdyr i de mest skadeutsatte områder i beitesesongen kan benyttes, men da som akutte tiltak».

Det har vært gjort mange ulike forebyggende og konfliktdempende tiltak i mange år i region 3, spesielt opp mot tap av sau til jerv og bestandsregulering og -registrering av både jerv og gaupe. Det har også i områdene som er mest skadeutsatte vært gjort tidlignsanking og i beitesesongen 2025 var det for første gang en besetning i Skjåk som gjennomførte hjemmebeite og det var flere som gjennomførte tidlignsanking på grunn av skadehistorikken og det store skadepotensialet for jerv.

Rovviltnemndas vurdering:

Nemnda mener det er gjort de forebyggende tiltak som kan gjøres innenfor det handlingsrommet og de økonomiske virkemidlene nemnda har. Nemnda mener at det tiltaket som står igjen nå er ta ned jervebestanden ved å gjennomføre mest mulig målretta uttak av jerv i de områdene det er mest skade. Det i seg selv er både et forebyggende og et konfliktdempende tiltak. Dette trenger kontinuerlig oppfølging år for år da bestanden hele tiden formerer seg og flytter seg mellom områder og regioner.

Dette også for å hindre at skadeomfanget brer seg til naboregioner og -kommuner.

3. Bestandsutvikling

Det har over mange år vært en stabil bestand av både jerv og gaupe i region 3 og vi har ligget over bestandsmålet. Det blir stadig stilt spørsmål ved om bestandsregistreringen er god nok, spesielt i de alpine områdene i Nord-Gudbrandsdal over mot Vestland og Møre- og Romsdal. Utfordringa vår er å få fokus nok på store lokale variasjoner, å få målretta nok uttak og å ta ut hele lisensfellingskvoten for jerv.

Rovviltnemndas vurdering:

Nemnda mener vi har god måloppnåelse sett opp mot at både jerv og gaupe ligger over bestandsmålet, men viser til nemndas vurderinger i punkt 1 og 2 om jervebestanden.

4. Tapsutvikling og konsekvenser for beitenæringen

Det er store variasjoner mellom de ulike delene av regionen når det gjelder tap av sau til jerv. Når det gjelder gaupe, er ikke skadeomfanget på langt nær så stort som for jerv.

Viser til punkt 1 om tapsomfanget som er altfor stort i Skjåk og Lesja og nemndas bekymring for at dette vil bre seg til andre beitelag og kommuner om vi ikke tar ned jervebestanden i større grad.

Fjellbeite er en stor og viktig ressurs, spesielt i Valdres og Nord-Gudbrandsdalen. Det handler også om dyrevelferd. Sauen er et høgfjellsdyr som nyter fjellbeitet godt og som trives best ved naturlig beite høgt til fjells. Dersom vi må gjøre tiltak som tidlignsanking eller hjemmebeite, vil det få store økonomiske og samfunnsutviklingsmessige så vel som økologiske konsekvenser.

Dersom man skulle gjennomføre planlagt tidlignsank for sau og lam innenfor forvaltningsområdet for jerv vil det ha en potensiell bruttokostnad på ca. 15 millioner kroner om man tidlignsanker fra og med 20. august og legger kr 12,- per dyr per dag til grunn. Dersom man gjennomfører det samme bare for Skjåk og Lesja, som har hatt det desidert største skadeomfanget de siste årene, vil det utgjøre ca. 5,2 millioner kroner.

En potensiell kostnad om man skulle gå over til hjemmebeite innenfor forvaltningsområdet for jerv vil komme på ca. 74 millioner kroner om man legger kr 13,- per dyr per dag i 100 dager til grunn.

Med andre ord, det er store verdier i å nytte fjellbeitet og spørsmålet blir hvem som skal ta en slik eventuell kostnad?

Tabell 13. Oversikt over antall sau og lam slept innenfor forvaltningsområde for jerv 2024

Sau og lam som ble sluppet innenfor forvaltningsområdet for jerv i 2024			
	Sau	Lam	Totalt
Dovre	3 512	6 230	9 742
Lesja	6 185	10 274	16 459
Skjåk	1 671	2 678	4 349
Lom	2 491	4 266	6 757
Vågå/Sel	4 245	7 189	11 434
Nord-Fron	1 177	1 899	3 076
Sør-Fron	1 870	3 156	5 026
Totalt	21 151	35 692	56 843

Rovviltnemndas vurdering:

For å sikre den tosidige målsettingen og en byrdefordeling må det til et større uttak av jerv i de delene av regionen som over flere år har hatt store tap av sau til jerv.

Dersom beitenæringa ikke kan nytte fjellbeitet og avviker virksomheten, må det avklares spørsmål rundt beiterettigheter, økonomiske og samfunnsutviklingsmessige samt økologiske konsekvenser og tiltak som følge av at forvaltningen ikke får ned skadeomfanget.

Viser også her til nemndas vurderinger i punkt 1 og 2.

Vedlegg 1. Tap av sau kommunevis i region 3

Tabell 14. Oversikt over tap av sau på utmarksbeite for kommunene i region 3. Tallgrunnlaget er hentet fra erstatningsoppgjøret 2024 og 2025.

Tap av sau på utmarksbeite kommunevis i region 3				
Kommune	2024		2025	
	Totalt søkt	Totalt erstattet	Totalt søkt	Totalt erstattet
Dovre	672	517	560	346
Gausdal	266	170	71	27
Gran	27	9	15	7
Lesja	598	426	653	435
Lillehammer	75	32	125	64
Lom	123	79	140	86
Nord-Aurdal	84	43	63	29
Nord-Fron	441	216	216	100
Nordre Land	276	110	277	123
Ringebu	709	563	303	195
Sel	180	114	71	47
Skjåk	514	396	235	203
Søndre Land	79	37	2	2
Sør-Aurdal	126	65	74	38
Sør-Fron	170	98	177	103
Vang	121	46	92	30
Vågå	90	60	49	42
Østre Toten	138	58	259	131
Øyer	155	73	193	131
Øystre Slidre	165	89	145	102